

O NEKIM ZAPISIMA NA HRVATSKOM JEZIKU U MATIČNIM KNJIGAMA ŽUPE ŽRNOVO NA OTOKU KORČULI

Alena FAZINIĆ, Korčula

Matične crkvene knjige krštenih, vjenčanih i umrlih vode se od XVI, odnosno XVII. stoljeća, kada je odredbama Tridentinskog koncila ta praksa uvedena u sve župe Katoličke crkve. Na području otoka Korčule te su stare knjige sačuvane u skoro svim župama, a u gradu Korčuli najstarija je iz 1583. godine. Vodili su ih, odnosno vršili upise, župnici i to redovito na latinskom jeziku.

Pregledom ovih starih matica u Korčuli i obližnjoj otočkoj župi Žrnovo zamijećeno je da svaki župnik ima svoju »formulu« upisa, iako su one međusobno dosta slične. Najstarije su sasvim kratke i šture, dok se koncem XVII. i u XVIII. stoljeću bilježi sve više podataka. Npr. pri upisu krštenja osim dana kad je obavljen obred uz ime djeteta redovito se unose i datum rođenja, ime roditelja i kumova, te svećenika. Kod vjenčanja obično još stoji iz kojeg su mjesta odnosno župe mladenci, nevjestino obiteljsko ime, da li su i kada izvršene napovjedi, te imena svjedoka. Upisi smrti se najviše razlikuju: od sasvim kratkih u kojima se navodi dan smrti i ukopa do onih opširnih s podacima o tome da li je pokojnik ispovjeden i pričješćen, pomazan bolesničkim uljem, navode se godine života, bolesti od kojih je umro te mjesta ukopa. Ovakve pojedinosti nerijetko su vrlo zanimljive i dragocjene jer posredno osvjetljavaju prilike, zbivanja i ostale okolnosti življenja u pojedinim razdobljima.

Zanimljiv je i spomena vrijedan slučaj o nekolicini zapisa na hrvatskom jeziku u maticama župe Žrnovo. Pisao ih je don Ivan Mihovilović u mjesecu veljači i ožujku 1785. godine. To su jedini upisi njegovom rukom iz čega je očito da ovdje boravi tek kratko vrijeme. Naime u siječnju, a zatim u travnju, upise obavlja drugi svećenik don Grgur Filipi, »župnik crkve Sv. Martina«, pa je spomenuti Don Ivan bio prolazno u Žrnovu na ispomoći. Svakako je neobično da on upise piše hrvatskim jezikom, što ni prije ni kasnije nitko nije činio. Rukopis mu je sitan, neispisan i nepravilan, no dosta čitak. Nesiguran je i nedosljedan u pisanju pojedinih riječi. Naime, podjednako upotrebljava slovo k ic – za k, zatim često c piše kao z. Velika slova upotrebljava proizvoljno, bez ikakva reda, reklo bi se tako kao da ne zna napisati mala itd. Nerijetko se služi i talijanskim riječima odnosno dijalektalnim izrazima. No upravo stoga držim da je vrijedno ove zapise objelodaniti i upozoriti na njih, jer među inim pokazuju kako se ovdje, na otoku Korčuli, govorilo u puku koncem XVIII. stoljeća.

I KNJIGA KRŠTENIH ŽUPE SV. MARTINA, ŽRNOVO (otok Korčula) 1635.–1797.

1. »na miseza Febrara 1785

Ja don Ivan mihovilovich poslusnik zriquer Svetoga martina uselu Zernovo Carstih divicizu Roienu na 3 istoga od oza Gargura sina osipa vilovichia inegove prave zaručnize Catte hierie pocoinoga Antona Segedina Koioie divicizi postavih ime margarita Bi cum Giacov Sin pocoinoga Antonia Scocandichia receni testir Cuma Francesca khi nikole didovichia a xena ivana Segedina pocoinoga Antuna od ove parohie«

...

2. »na 14 miseza Febrara 1785

Ja don Ivan Mihovilovich poslusnik zriquer svetoga martina u selu Zernovo Carstih ditihia Roiena na 9 istoga od oza Francezca sina marina Radovanovichia i niegove prave zaručnize Catte hierie pocoinoga Giacova Cuspilichia comu ditihiu postavich ime marin Bi cum Anton Sin petra Tomovichia Cuma ursa hier p.q.osipa Beora a xena Andrie Lovriņç – evichia rečeni pelava oba od grada Corzule«

....

3. »na 27 Febrara 1785

ja don Ivan mihovilovich poslusnik zriquer Svetoga Martina u selu Zernovu Carstih ditihia Roiena na 25 istoga od oza ivana sina pocoinoga Andreie Scocandichia i niegove prave zaručnize Franceske hierie domenica Radovanovichia Come ditihiu postavich ime Andria Bi cum Andria sin pocoinoga Andrie Scocandichia Cuma Sig.ra Francesca khi Si.r Gaspara Boshi a xena Si.r Vicenza Ghericeo od grada Corzule«

.....

I KNJIGA UMRLIH ŽUPE SV. MARTINA ŽRNOVO (otok Korčula) 1703–1792

4. »na 9 miseza marza 1785

priminu marin sin nicole Segedina od godischia 40 inzirka u krilu Svete matere zriquer bi ispovidan na 23 Febra nise moga pričestiti poradi Boli garla pomazan svetim ugljem na parvi marza priporucena dusa i compagnian do smarti na 9 istoga bi pocopan na 10 istoga marza na cimiteriu svetoga Vida.... (nečitko) don Ivan Mihovilovich poslusnik zriquer Svetoga Martina u Zernovu.....« (dalje nečitko i oštećeno još pola retka)

